

عنوان درس

مخارج حروف

ویژه جوان

ارائه محتوا جهت استفاده

مربیان، ائمه جماعت و والدین محترم

www.SalehinZn.ir

زبان عربی زبانی فصیح و کامل است و یکی از علت‌های این کامل بودن؛ استفاده عرب هنگام تلفظ حروف و کلمات از بکارگیری تمام اعضای دهان اعم از لب، دندانها، حلق، فضای دهان، زبان و ... است. پس در ابتدای لازم است اعضای دهان را بشناسیم. از عمده ترین عضو دهان که برای مخارج حروف در زبان عربی به کار می رود دندانها هستند که عبارتند از:

۱- **ثنايا** (دندانهای جلو در فک بالا و پایین)

۲- **رباعیات** (دندانهای چهارگانه بعد از دندانهای جلو)

۳- **انیات** (دندانهای نیش را گویند)

۴- **اضراس** (دندانهای آسیاب را گویند) که خود بر سه نوعند:

الف- **ضواحك** (دندانهایی که موقع خندیدن نمایان می شوند)

ب- **طواحن** (دندانهای آسیاب بزرگ)

ج- **نواجذ** (دندانهای عقل را گویند)

از بین ۲۸ حرف زبان عربی فقط ۱۰ حرف تلفظ فارسی و عربی آنها با هم فرق می کند ولی ۱۸ حرف دیگر تلفظ آنها در فارسی و عربی یکسان است، لذا ما فقط مخارج این ۱۰ حرف را می گوئیم، ۱۸ حرف باقیمانده را همه فارسی زبانان خود به خود با آنها آشنا هستند.

آن ۱۰ حرف عبارتند از «ث، ح، ذ، ص، ض، ط، ظ، ع، غ، و»

و حال مخارج این حروف به ترتیب:

حرف ث: این حرف نوک زبان تلفظ می شود یعنی نوک زبان با تیزی و نوک دندانهای ثنایای بالا برخورد نموده و جلوی خروج هوا را می گیرد. مانند: ثَبَّتْ، ثَالِثٌ، ثَلَاثَةٌ، أَثْمَرٌ، ثَقُلَ

حرف ح: این حرف یکی از حروف حلقی است و محل تلفظ آن میانه حلق است مثل کسی که پوست تخمه ایی در گلویش گیر کرده باشد و سعی در خارج کردن آن بنماید. مانند: حَمِيدٌ، أَحَدٌ، حَاسِدٌ، أَحْمَدٌ، حَكِيمٌ و .....

حرف ذ: این حرف نیز مانند حرف ث، نوک زبان تلفظ می شود با این تفاوت که نوک زبان با نوک دندانهای ثنایای بالا فقط برخورد می کند مانند: ذَلِكْ، ذَهَبٌ، إِذْهَبْ، أَلْذِينَ، إِذَا و ...

حرف ص: از برخورد مختصر سر زبان با دندانهای ثنایای پائین ادا می شود. در حقیقت مخرج حرف (ص) همان مخرج حرف (س) است فقط درشت و پرحجم ادا می شود بخلاف حرف (س) مثال: صَمَد، صِرَاط، صَعَادَ، صَاعِدٌ، صَعِيداً و ...

حرف ض: از برخورد لبه کناری زبان با دندانهای آسیاب بزرگ بالا ادا میشود، صدای آن شبیه دال درشت است مانند: عَضْبٌ، عَضْدٌ، ضَالِّينَ، مَعْضُوبٌ، يَضْرُ

حرف ط: از اتصال سر زبان با پشت دندانهای ثنایای بالا پدید می آید یعنی حرف (ط) همان مخرج حرف (ت) است با این تفاوت که درشت و پرحجم تلفظ می شود بخلاف حرف (ت) مانند: صِرَاطٌ، أَحَاطَ، مُحِيطٌ، مَطَّلَعٌ، طَلَّعَتْ و ...

حرف ظ: نوک زبان تلفظ می شود همان مخرج حرف (ذ و ث) را دارد با این تفاوت که درشت و پرحجم تلفظ می شود، نوک زبان با نوک دندانهای ثنایای بالا برخورد کرده و درشت و پرحجم تلفظ می شود مانند: ظَلَمَ، ظَالِمٌ، ظَلُومٌ، ظَهيراً، ظَلَمَاتٌ و ...

حرف ع: یکی از حروف حلقی بوده و با گرفتگی ابتدای حلق با نرمی ادا می شود مانند: عَلِيمٌ، أَعْلَى، أَنْعَمْتَ، عَلِيهِمْ، عَلِيْنٌ و ...

حرف غ: یکی از حروف حلقی بوده و نزدیک به مخرج (خ) است برای فهمیدن مخرج حرف (غ) کسی را در نظر بگیرید که دارد آب در دهانش غرغره می کند همان مخرج حرف (غ) است مانند: غَيْرٌ، عَضْبٌ، مَعْضُوبٌ، لَا يَتَغَيَّرُ، غَاسِقٌ و ...

حرف و (و): برای ادای حرف واو لبها غنچه می شود و لبها با زبان هیچگونه برخوردی نمی کنند مثال: يَوْمٌ، وَارِدٌ، يُوَارِي، وَرِيداً، وَحِيداً

از بین حروف زبان عربی حرف «ط» از همه قویتر و درشت تر و پرحجم تر ادا می شود.

